

Міністерство освіти і науки України
Академія економічних наук України
Хмельницький національний університет
Спілка економістів України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Криворізький державний педагогічний Університет
Західноукраїнський національний університет (м. Тернопіль, Україна)
Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II (м. Берегово, Україна)
Університет імені Вітаутаса Великого (м. Каунас, Литва)
WSHIU Академія прикладних наук (м. Познань, Польща)
Тбіліський державний університет ім. Іване Джавахішвілі (м. Тбілісі, Грузія)

МАТЕРІАЛИ

X МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
*«СТРАТЕГІЇ, МОДЕЛІ ТА ТЕХНОЛОГІЇ
УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМИ СИСТЕМАМИ»*

SMTESM-2023

15 грудня 2023 року
Хмельницький національний університет
м. Хмельницький

Стратегії, моделі та технології управління економічними системами : матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції (15 грудня 2023 р., м. Хмельницький). Хмельницький: Хмельницький національний університет, 2023. 393 с.

Видання містить матеріали доповідей учасників X Міжнародної науково-практичної конференції «Стратегії, моделі та технології управління економічними системами», що відбулася 15 грудня 2023 р. у м. Хмельницькому національному університеті у дистанційному форматі на платформі ZOOM. Із надісланих матеріалів редакційним комітетом конференції до друку рекомендовано 90 тез доповідей від авторів із 20 установ, організацій, компаній та закладів вищої освіти України та зарубіжжя. Набір здійснено з готових оригіналів-макетів, які були надані авторами доповідей в електронному вигляді. Відповідальність за зміст окремих публікацій, їх орфографію та якість рисунків несуть автори тез.

Редакційний комітет конференції:

Відповідальний редактор: Григорук Павло Михайлович, завідувач кафедри економіки, аналітики, моделювання та інформаційних технологій в бізнесі Хмельницького національного університету, доктор економічних наук, процесор.

Члени редакційного комітету:

Хрущ Ніла Анатоліївна – завідувач кафедри фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку Хмельницького національного університету, доктор економічних наук, професор, академік Академії економічних наук України.

Чайковська Інна Ігорівна – професор кафедри економіки, аналітики, моделювання та інформаційних технологій в бізнесі Хмельницького національного університету, доктор економічних наук, доцент.

Технічний секретар редакційного комітету:

Вальков Олександр Броніславович – старший викладач кафедри економіки, аналітики, моделювання та інформаційних технологій в бізнесі Хмельницького національного університету.

Зміст

Секція 1	10
<i>Mariia Dykha, Grzegorz Konieczny</i> <i>WSPÓŁPRACA UKRAINY I POLSKI W SYSTEMIE EDUKACJI I NAUKI</i>	11
<i>Бакай В.Й.,</i> <i>БІЗНЕС ПІД ЧАС ВІЙНИ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ</i>	15
<i>Балу Премкумар, Кобець Д.Л.</i> <i>СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ: ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ</i> <i>КОНКУРЕНТНИХ МАРКЕТИНГОВИХ СТРАТЕГІЙ</i>	19
<i>Бобровник В. М., Занихайло Р. С.</i> <i>ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ІНТЕГРОВАНОГО УПРАВЛІННЯМ БІЗНЕС-</i> <i>ПРОЦЕСАМИ ПІДПРИЄМСТВА</i>	24
<i>Богацька Н.М., Панчук Ю.С.</i> <i>СПОСОБИ ПІДТРИМКИ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ В СУЧАСНИХ</i> <i>УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНТЕГРАЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ</i>	28
<i>Гайдукова В.В., Лук'янова В.В.</i> <i>СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК АНАЛІЗУ В УКРАЇНІ</i>	32
<i>Гарбузюк В.,</i> <i>ОРГАНІЗАЦІЙНА ОСНОВА ПОБУДОВИ МЕХАНІЗМУ БЕЗПЕКООРІЄНТОВАНОГО</i> <i>УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я</i>	35
<i>Глушко Т.В., Бажасова К.В.</i> <i>ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ ЯК ФАКТОР УПРАВЛІННЯ СТРАТЕГІЧНИМ РОЗВИТКОМ</i> <i>ПІДПРИЄМСТВ</i>	39
<i>Головач Т.В.</i> <i>ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЗА УМОВ</i> <i>ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ТА ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ</i>	43
<i>Горовенко О.О.</i> <i>ДОСЛІДЖЕННЯ БУДІВЕЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ</i>	48
<i>Гурський А.В., Ляшок А.П., Диха М.В.</i> <i>ВИДИ ІННОВАЦІЙ ТА ЇХ ЗНАЧИМІСТЬ У РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ</i> <i>СИСТЕМ</i>	53
<i>Денисенко В.О., Мельник Б.П., Онопрієнко В.Ю.</i> <i>НАСЛІДКИ МІГРАЦІЙНОГО ВИБУХУ ДЛЯ РИНКУ ПРАЦІ</i>	59
<i>Журавель С.А., Лиля І.С., Денисенко В.О.</i> <i>ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД РОЗБУДОВИ ВІТЧИЗНЯНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ</i>	63
<i>Зварич В.О., Григорук П. М.</i> <i>ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА ПІД ЧАС ВІЙНИ</i>	68

Гурський А.В.,
*здобувач вищої освіти освітнього ступеня магістра,
за спеціальністю 051 «Економіка»,
Хмельницький національний університет,*

Ляшок А.П.,
*здобувач вищої освіти освітнього ступеня PhD,
Хмельницький національний університет,*

Диха М.В.,
*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри економіки, аналітики, моделювання та інформаційних технологій в
бізнесі,
Хмельницький національний університет*

ВИДИ ІННОВАЦІЙ ТА ЇХ ЗНАЧИМІСТЬ У РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

Головною складовою прогресивних трансформацій на різних рівнях економіки і у різних сферах життєдіяльності, загальносвітовою тенденцією сучасності, головним джерелом економічного зростання є інновації. «Інновації», «інновативність» як дефініції застосовуються до нових технологій, продуктів, процесів, а також до характеристики методів та підходів організації бізнес-процесів, управління ними тощо. Рівень інноваційності розвитку кожного суб'єкта господарської діяльності, галузі, що виражається у застосовуваних технологіях, техніці тощо визначає та характеризує конкурентоспроможність суб'єкта господарювання, галузі, а також економіки країни у цілому. У публікації [1] обґрунтовано важливість забезпечення інноваційного розвитку як основи економічного зростання країни, проаналізовано позиції України за рівнем інноваційності розвитку в глобальному вимірі. У публікації [2] обґрунтовано роль України у системі світоцивілізаційних трансформацій та інноваційного розвитку, а також відзначено, що для активізації інноваційної діяльності необхідно формувати та реалізовувати відповідні стратегії на різних рівнях.

Важливо здійснювати стратегічне управління інноваційним розвитком суб'єктами господарювання, адже гнучке реагування та здійснення своєчасних

змін обумовлює можливості досягнення конкурентних переваг у довгостроковій перспективі, орієнтує діяльність суб'єктів господарювання на запити споживачів. Реалізація інноваційного типу розвитку суб'єктом господарювання обумовлює можливості застосування нових прогресивних технологій, здійснення політики ресурсозбереження, акцентує на впровадженні у діяльність високотехнологічних методик та практик функціонування на основі оперативних управлінських рішень.

Для забезпечення розвитку різних систем, зміни їх характеристик, переходу від однієї якості до іншої, удосконалення складових системи необхідні інновації різного характеру. Інновації класифікують за різними ознаками. Зокрема, за типом змін розрізняють продуктові, процесні, маркетингові, організаційні інновації [9], характеристики яких представимо у таблиці 1.

Таблиця 1 – Класифікація інновацій за типом

Тип інновацій	Характеристика
Продуктові	Введення/впровадження у використання товарів/послуг, які є новими або істотно удосконаленими за їх властивостями або способами використання
Процесні	Впровадження нового або значно поліпшеного способу виробництва або доставки продукту
Організаційні	Впровадження нового організаційного методу в діловій практиці підприємства, в організації робочих місць або способів взаємодії із зовнішнім середовищем
Маркетингові	Впровадження нового методу маркетингу, включаючи значні зміни в дизайні або упаковці продукту, його розміщенні, просуванні на ринок або зміни у цінній стратегії

Джерело: складено на основі матеріалів [3; 4].

Усі види інновацій тісно пов'язані між собою, адже здійснення одного виду інновацій потребує і стимулює створення інших інновацій. Наприклад, впровадження у виробництво нового товару/послуги висуває потребу здійснення організаційної інновації, адже таке впровадження потребує налагодження виробництва/діяльності, налагодження взаємодії із зовнішнім середовищем. Також виникає потреба просування товару/послуги, позиціонування тощо,

реалізації комплексу нових маркетингових підходів, тобто реалізуються маркетингові інновації. Ще однією класифікаційною ознакою інновацій є ефективність інновацій (таблиця 2).

Таблиця 2 – Класифікація інновацій за їх ефективністю

Інновації	Характеристика	Приклад
Радикальні (проривні, розривні, підривні, революційні)	Нові продукти або послуги, які змінюють/руйнують існуючі ринки	Поява флешнакопичувачів по суті витіснила з ринку CD, DVD.
Трансформаційні (архітектурні, виробничі)	Використання нових технологій, які спричиняють відхід від традиційних систем виробництва та призводять до створення нових зв'язків, користувачів та ринків	Технології цифрового друку уможливають рентабельне тиражування навіть одного примірника продукції підприємствами поліграфічної галузі. Цифрові технології обумовили надходження замовлень підприємствам поліграфії від некорпоративних клієнтів. Завдяки технології цифрового друку видавці розробили і реалізують виробничу модель – «друк на вимогу» (Print on Demand).
Підтримуючі інновації (інновації покращення)	Заміна старих продуктів новішими, більш сучасними версіями	Виробництво оновлених/осучаснених версій телефонів та інших товарів.
Поступові (регулярні, модифіковані)	Незначні зміни товарної пропозиції продукції, технологій і систем управління з метою їх удосконалення	Поступова автоматизація окремих напрямів операційної діяльності дозволила запропонувати комплексні автоматизовані системи управління виробництвом на підприємстві (робочими потоками).
Псевдоінновації	Не змінюється /не покращується якість продукції, не вдосконалюється технологічний процес тощо. Здійснюються з метою задоволення вимог покупців або з метою утриматися ще на ринку із продукцією, яка переходить у етап спаду	Оновлення дизайну пакування для імітації оновлення продукту.

Джерело: складено на основі матеріалів [3; 4].

Інноваційність розвитку суб'єктів господарської діяльності характеризується використанням прогресивної техніки та технологій, випуском високотехнологічної продукції, ефективними організаційними та управлінськими новаціями, що обумовлює й інноваційність галузей / секторів економіки та країни у цілому. Основні характеристики, які свідчать про розвиток суб'єктів господарювання на інноваційних засадах представлено на рисунку 1.

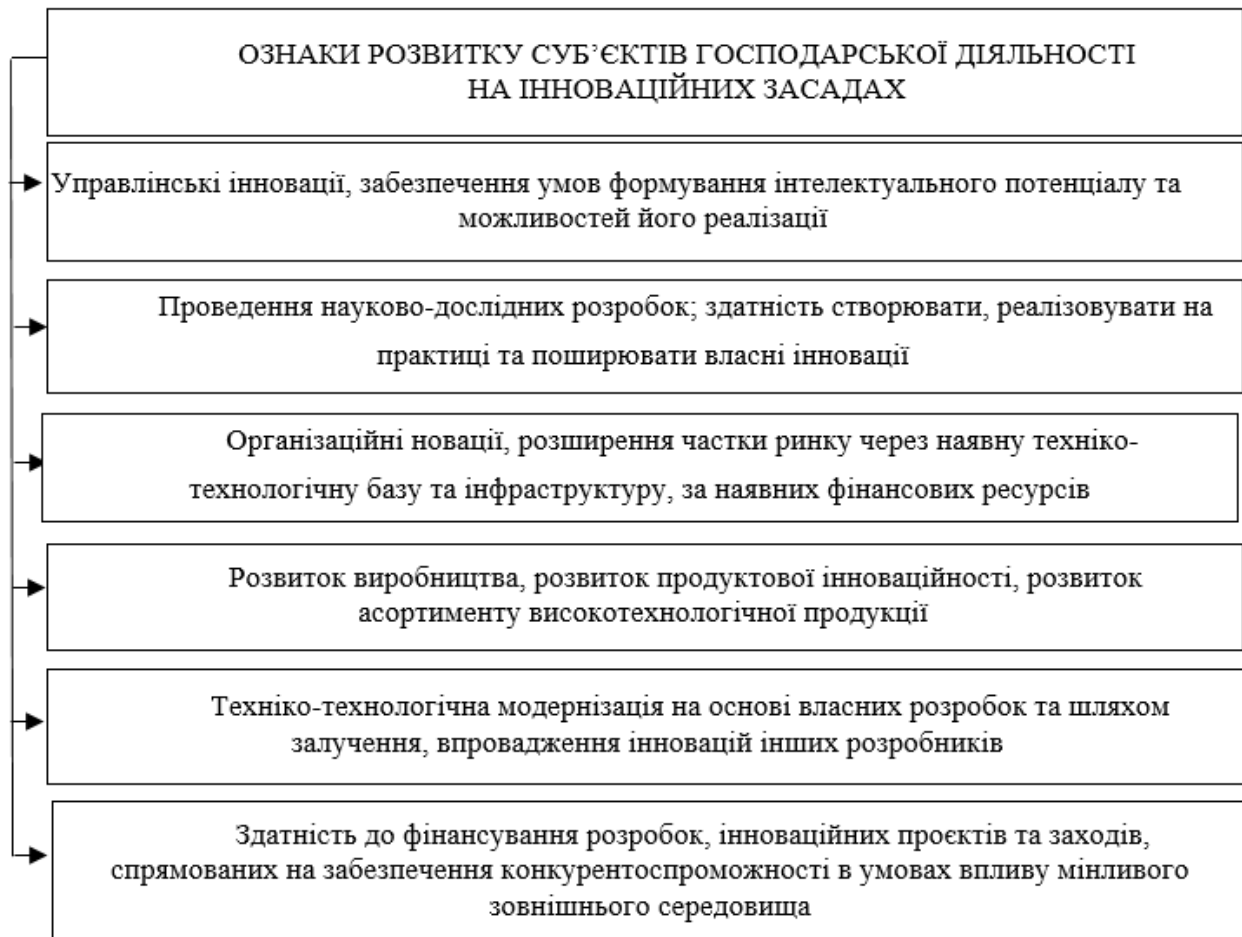

Рис. 1. Ознаки розвитку суб'єктів господарської діяльності на інноваційних засадах, складено на основі матеріалів [5].

У той же час, кроки/заходи щодо активізації інноваційної діяльності відбуваються в умовах впливу певних обмежень. Такі обмеження/перешкоди для

інноваційного розвитку можуть бути стандартними (характерними для різних країн чи суб'єктів господарювання), специфічними (наприклад, обмеження або додаткові складнощі, пов'язані з кліматом у країні тощо) або й локальними. Ці обмеження/перешкоди необхідно сприймати як умови, враховувати їх у процесі розробки інновацій/інноваційних рішень та реалізації інноваційної діяльності. Обмеженнями/перешкодами для інноваційної діяльності є, звичайно ж, ресурси (природно-матеріальні, кадрові, недостатність інвестиційних ресурсів, обмеженість власних фінансових ресурсів та висока вартість кредитів та/або складність їх отримання); недостатній рівень розвитку фінансових інституцій; гальмує/стримує впровадження інновацій недостатньо врегульована нормативно-правова база щодо інвестиційно-інноваційної діяльності, консервативна політика стратегічних інвесторів, високі ризики впровадження інновацій. Гальмують інвестиційно-інноваційну активність суб'єктів бізнесу комерційні ризики, невпевненість у запитах споживачів та недостатній рівень їх платоспроможного попиту.

Для активізації інноваційної діяльності суб'єктам бізнесу необхідно досліджувати потреби ринку та прогнозувати тенденції його розвитку, володіти інтелектуально-кадровим потенціалом для продукування креативних та інноваційних ідей/проектів, що детальніше описано у публікації [6]. Суб'єктам господарювання необхідно максимально повно володіти інформацією, знаннями у сфері інновацій та високих технологій у галузі своєї діяльності; доцільно мати налагоджене співробітництво з партнерами з інших країн, із суб'єктами суміжних високотехнологічних секторів економіки. Також важливим є покращення рівня розвитку організаційної, технологічної тощо інфраструктури для інноваційної активізації, покращення у взаємодії між бізнесом, владою, наукою та освітою у системі забезпечення інноваційного розвитку на різних рівнях.

Література

1. Диха М., Диха В. Рівень інноваційності розвитку України в глобальному вимірі та окреслення його перспектив. *Київський економічний науковий журнал*. 2023. № 2. С. 5-15. URL: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2023-2-1>
2. Dykha Mariia, Dykha Valerii. Ukraina w systemie przemian cywilizacyjnych świata i innowacyjnego rozwoju. *Poland: Prace naukowe Wyższej Szkoły Zarządzania i Przedsiębiorczości z siedzibą w Wałbrzychu*. 2022. Т. 52 (2). Р. 149-162. URL: https://pracenaukowe.wwszip.pl/prace/PN_52.pdf
3. Даниленко Ю.А. Характеристики та класифікації інновацій та інноваційного процесу. *Наука та інновації*. 2018. Т. 14, № 3. С. 15-30. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/scinn_2018_14_3_4
4. Інвестування інноваційної діяльності: начальний посібник / Гук О.В., Шендерівська Л.П., Мохонько Г.А. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського. Видавництво «Політехніка». 2022. 186 с.
5. Диха М.В. Інноваційність як складова у системі забезпечення сталого розвитку країни. *Вплив обліку та фінансів на розвиток економічних процесів: матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (15 червня 2022 р.)*. Берегове: Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II. 2022. С. 426-429. URL: <https://elar.khmnu.edu.ua/handle/123456789/12196>
6. Диха М.В. Інтелектуальний капітал у системі забезпечення інноваційного розвитку країни. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2019. № 6. Т. 1. С. 42-46. URL: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/01/10-13.pdf>